[illegible] [illegible] లేదు.

[illegible] యమునా, గోదావరీ [illegible] [illegible] మూర్తీభవించియున్న, [illegible] కన్ను, [illegible] [illegible] [illegible] ఎడిసి వెంకటచలం కథ [illegible] లేదు.

అయినా గొప్పైన జీవిత చిత్రణ కథలా ఉంటుం దని ఎన్నదగిన రూప సంపద, లెక్కించదగిన మంచి గుణాలు కలవాడే కథానాయకుడు కావాలని అనుకోవడం పొరపాటేనేమో!

1964 వ సంవత్సరం జూలై నెలలో కాబోలు ఖరగ్‌పూర్ రైల్వే వర్క్‌షాపులో ట్రైనీగా పనిచేసే రోజులవి. వెంకటచలాన్ని మొట్టమొదటిసారిగా చూశాను నేను.

"మీరు ఈ రోజు ఇతనితో పనిచేయండి" అంటూ చలాన్ని పరిచయం చేసిన ఛార్జిమేన్ మాటల ననుసరించి దొరికిన పనిముట్లు తీసుకొని, చలం [illegible]

దేరాను.

అతనితో పనిచేసిన నాలుగు గంటలలోనే, 22 ఏళ్ల సర్వీసు తీర్చి దిద్దిన మంచి పనివాడని తెలుసుకొన్నాను.

పని అంతా ముగించుకొని, పంపుదగ్గిర చేతులు కడుగుకొనే సమయంలో, ఎవరో అడిగారు, "వెంకటచలంతో పని చేశారా?" అని.

అవునన్నట్లుగా తల ఊపాను.

అంతే!

అతనితోపాటు అక్కడున్న అందరూ పక్కుమని నవ్వారు.

"ఏం?" అన్నట్టు ఆశ్చర్యంతో చూశాను.

"ఇంకా చిన్న మొన్న సర్వీసులో చేరిన కుర్రాడోయ్! చలం చేసే పనులు అతని కెలా తెలుస్తాయి?" హేళనగా నవ్వారు అందరూ నన్ను చూసి.

నాలో తెలియని కుతూహలం తలెత్తింది, 'అంతగా చెప్పి నవ్వుకొనేంత పని వెంకటచలం ఏం చేస్తున్నట్టు' అని.

పోతే నా గురించి ఎక్కువ చెప్ప నవసరం లేదనుకొంటాను. "విశాలమైన తెలుగు సాహితీక్షేత్రంలో పండని ఆశలని సాగుచేసే నిర్భాగ్య రచయితని" అని చెప్పుకుంటే చాలు.

ఒకవిధంగా కథలు రాయాలనే జిజ్ఞాస కలిగి ఉండటం వల్లనే నేమో, వెంకటచలం గూర్చిన వివరాలు రాబట్టటానికి ఎక్కువ కష్టపడ నవసరం లేకపోయింది నాకు.

ఎందుకంటే వెంకటచలం అందరికీ తెలిసిన వ్యక్తి.

అలా అని అతను అసాధారణమైన వ్యక్తిత్వం కలవాడేమీ కాదు. అయితేమాత్రం చాలా గుంభనగా ఉండే మనిషి. అవసరాన్ని మించి మాట్లాడడంగాని, ఒకరినిగూర్చి నిందాపూర్వకంగా చర్చించడంగాని అతను చెయ్యగా నే నెప్పుడూ చూడలేదు.

పోతే ఒకే ఒక్క బలహీనత ఉంది అతనిలో. అదేమిటంటే — హృదయం నిండినదయ. ఒకరి కష్టనష్టాన్ని విని సహాయంచేయగల సహృదయత.

రైల్వే ఇచ్చే జీతంలో నెలలో పదిరోజులు మాత్రమే సంసారాన్ని గడపగల దౌర్భాగ్య స్నేహితులకి చలం ఆప్తబంధువు. వడ్డీలేకుండా అప్పులివ్వడమే కాకుండా దానిని తిరిగి తిరిగి అడిగే అలవాటు కూడా లేదతనికి.

క్రమంగా ఇదంతా గమనించిన నాకు, చలం మీద మంచి అభిప్రాయమూ, అతనిని అనవసరంగా ఆడిపోసుకునే వారి మీద చులకనభావమూ కలగక పోలేదు. అయినా ఆ రోజు —

నారాయణరావు నోటి వెంట చలం చరిత్ర విన్న నేను రాయి కొట్టినట్లయి, కొన్ని లిప్తలపాటు స్తబ్ధుణ్ణే అయ్యాను.

వెంకటచలానికి ఒక భార్య ఉండేదట. నారాయణరావు మాటలప్రకారం ఆమె కష్టాలతోనూ, కన్నీళ్లతోనూ, చలం కల్పించిన అనర్థాలతోనూ రెండేళ్లపాటు కాపరంచేసి జీవితం చాలించిందట.

దానికి ముఖ్యమయిన కారణం పార్వతి.

భార్య చనిపోయిన నాలుగయిదు నెలలకి, చలం ఇంట్లో పార్వతిని చూసి చాలా మంది ఆశ్చర్య పోయారట.

"పార్వతి ఎవరు! ఏమిటీ కథా?" అని అడిగినవారికి, ఆమె తన అక్కకూతురనీ, తను తప్ప వేరే దిక్కులేదనీ, ఇకమీదట ఇక్కడే ఉంటుందనీ చెప్పాడట — చలం.

ఇంతవరకూ చెప్పి, ఒకసారి నా వైపు, మరొకసారి చుట్టుపట్ల పరిసరాలవైపు చూశాడు నారాయణరావు.

మేము కూర్చొన్నది ఒక చిన్న సిమెంటు తిన్నెమీద. నలువైపుల స్టీమ్ ఇంజన్ బాయిలర్లు మమ్మల్ని మరొకరి కంటికి చాటుచేస్తున్నాయి. నిజానికి మేమలా కూర్చోడం ఎవరైనా ఆఫీసర్ కంట పడినట్లయితే విపత్కరపరిస్థితులు ఎదురు వస్తాయన్న సంగతి మా కిద్దరికీ తెలుసు.

అందుకే —

ఎంతో వివరించి చెప్పాలన్న తపన ఒక మూల పీడిస్తున్నా రెండుముక్కల్లో తరవాతి కథ తేల్చి పారేశాడు నారాయణరావు.

అలా గుమ్మం ఎక్కిన పార్వతి ఈనాటివరకూ అంటే మూడు సంవత్సరాలవరకూ, బయటికి రావడం ఎవరూ చూడలేదు. చలం కూడా ఆమెకి పెళ్లిచేసే ప్రయత్నాలుకాని, తను పెళ్లిచేసుకోవడంగాని చెయ్యలేదట.

"ఇంతకీ ఆమె ఎలా ఉంటుంది?" కుతూహలంగా ప్రశ్నించాను నేను.

నారాయణరావు నా వైపు అదోలాచూసి, గట్టిగా నవ్వాడు, భుజంతట్టుతూ.

> **అనుమానం**
>
> అజ్ఞానమే అనుమానం కన్న తల్లి.
>
> —డబ్లియు. ఆర్. ఆల్జర్

జరిగింది జరిగినట్లు, ఉన్నది ఉన్నట్లు రాయాలనే అభిలాష నాకున్నప్పటికీ, ఆ సమయంలో నారాయణరావు అన్న మాటలు సభ్యతకోసం వదిలివేయవలసి వస్తోంది నాకు.

నాలాంటి కుర్రాడిని పట్టుకొని అలాటి మాటలాడడం కూడా ఎబ్బెట్టుగా అనిపించి నారాయణరావు మీద గౌరవభావంలేకుండా చేశాయి.

అయినా, వెంకటచలం విషయంగా విన్న నిజం మాత్రం నిప్పులాగే తగిలింది నాకు. అంతవరకూ అతనిని గురించి నేను చేసిన పరిశీలన, అతనిని చదవాలని పడిన ప్రయాస వ్యర్థమయాయన్న భావన ఎంతగానో నొప్పించింది నన్ను.

అందుకేనేమో, కళ్లతో చూసినది కాని నిజం కాదన్న నిశ్చయానికి వచ్చి, చలంతో పరిచయాన్ని పెంచుకొన్నాను నేను.

ఆ రోజు శనివారం —

పానుగంటి వారి సాక్షి సంపుటాలలో నాలుగవ భాగాన్ని తెచ్చి చలంచేతికిచ్చాను, "ఇది మీ పెట్టెలో ఉంచండి. వెళ్లేటప్పుడు పట్టుకుపోతాను" అంటూ.

పుస్తకంవంక ఓసారుచూసి, ముభావంగా పెట్టెలో పెట్టేశాడు చలం.

తిరిగి 11 గంటలకి పని ముగించుకొని, వర్క్‌షాపు గేటు బయటపడేసరికి, పుస్తకం సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది.

పరిస్థితిబట్టి అతని ఇంటికి వెళ్లి పుస్తకం తెచ్చుకోవడమే మంచిదన్న నిర్ణయానికి వచ్చాను.

అంతేకాదు. చలం ఇంటికి వెళితే పార్వతి కంట పడవచ్చుననీ, ఆమె స్వరూప స్వభావాలు గమనించ వచ్చుననే అంతర్గతమైన కోరిక కూడా దానికి తోడయి ఆ సాయంత్రమే చలం యింటికి బయలుదేరాను.

నేను వెళ్లేసరికి అతనేదో డిటెక్టివ్ పుస్తకం చదువుతున్నాడు. నన్ను చూసి మామూలు ధోరణిలో పలకరించి కూర్చోబెట్టాడు.

నేను అడగకుండానే తనకి తెలుగులో విశేషమైన పరిచయంలేదనీ, డిటెక్టివ్ పుస్తకాలు తప్ప మరొకటి చదవడంరాదనీ, ఒక చిన్న అల్మైరా నిండా నిండిన తన సాహిత్యాన్ని చూపెట్టాడు.

నా పుస్తకం సంగతి అడుగుదామని అనుకొనేసరికి లోపలినుండి పిలుపు వినిపించింది.

"ఇలారా తమ్ముడూ!" అని.

వెంకటచలంకూడా కళ్లతోనే నిర్దేశించాడు, "లోపలికి వెళ్లు" అని.

ఎన్నెన్నో ఊహలు వెంటాడుతుంటే లోపలి గదిలోకి వెళ్లాను.

ఎర్రగులాబీ అంచు, మల్లెరంగు చీరలో బాపిరాజు శశికళ మూర్తీభవించి ఎదురై, నా అంచనాలన్నీ తారుమారుచేసింది.

"నీకా పుస్తకం అంత అవసరమా తమ్ముడూ?" పెద్ద టేకు చెక్క బీరువాముందు నే నేనాడూ చూడ దానికి కూడా నోచుకోని పుస్తకాల దొంతరలనుండి సాక్షిని తీస్తూ అడిగిందామె.

'ఇంతమంచి సాహిత్యాన్ని అభిమానించే సంస్కారం గల ఈమె చరిత్రహీన ఎందుకవుతుంది!'

"ఫరవాలేదు మీరు చదివిన తరవాతనే ఇయ్యండి" అన్న మాటలతో బయటపడ్డాను.

ఆ తరవాత చెప్పవలసింది ఏముంది! ఆమెకీ, నాకూ సంబంధం సాహిత్యానికి చెందినంతవరకూ దృఢతరమయింది.

ఒక రోజు —

ఎప్పటిలాగే ఆమె దగ్గరనుండి తెచ్చిన దశకుమార చరిత్ర చదువుతున్నాను. పుస్తకం మధ్యనుండి ఒక నీలంరంగు కవరు బయటపడింది.

తప్పు అని తెలిసినా ఆత్రాన్ని అపుకోలేక తెరిచాను.

అది ఎవరికి వ్రాయబడిందో వేరే చెప్ప నవసరం లేదు. ఎవరు వ్రాశారో అందులో తెలియ పరచలేదు.

పోతే —

సమాజం దృష్టిలో చులకన అయిన ఆడదానికి, మనసులోని నల్లటిఛాయలని పెద్ద మనిషి ముసుగులో దాచిపెట్టి తిరిగే మగాడు రాసే ఉత్తరంలో ఏముంటుంది కనక!

'ఫలానాచోట, ఫలానా సమయానికి వచ్చి కలుసుకో' అని అర్థంవచ్చేమాటలు తప్ప వేరేమీలేవు.

వెంకటచలం మీద నిజానికి కోపమే వచ్చింది. అయినా అలాంటి రహస్యజీవనం గడపవలసిన అవసరం మాత్రం అతనికి ఏముంది? ఇవాళ, రేపు ఎంత మంది అక్కకూతురుని వివాహం చేసుకోవటం లేదు!

మరునాడు పుస్తకంతోపాటు ఉత్తరాన్ని కూడా

(తరువాయి 34 వ పేజీలో)

3 నెలలవరకు ఉచిత బహుమతి

స్త్రీల సౌందర్యము కాశ్మీర్ ఆర్ట్ చీరెలు ఆకర్షణీయమైన సరికొత్త డిజైను, రంగులలో సీజనుకు తాజాగావచ్చినవి. పెద్ద సైజు. మా వద్ద మాత్రమే ఉన్నవి. వెల డీలక్స్‌చీరె 1 రు. 11/- లు, 2 చీరెలు రు. 20/-లు, 3చీరెలు రు.28.లు, 4 చీరెలు రు.36/-లు, రెండు లేక ఎక్కువ చీరెలు ఆర్డరిచ్చినవారికి ఒక బ్లౌజు ముక్క ఉచితం. ఆర్డర్లు పోస్టుద్వారాపంపబడును

ARVIND AGENCIES (AP-22)
Post Box 1408. Delhi-6.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

బాల ప్రాశ

బిడ్డలకు
రుచికరమైన టానిక్కు
కొత్త నుండి ప్రసిద్ధిగాంచినది

ఆయుర్వేదాశ్రమం
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
100 జి.ఎన్. రోడ్ మద్రాసు 17

2

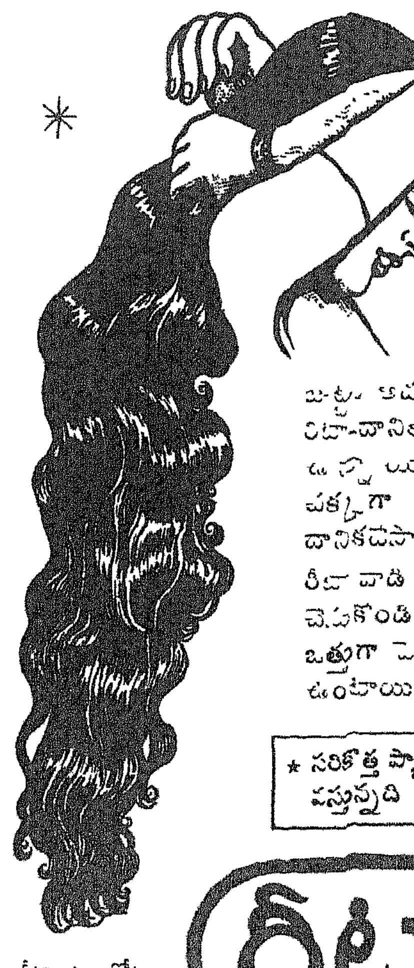

మీ కేశ సంపదకు

జుట్టు అద్భుతంగా ఉండేటట్లు చేసేది రీటా—దానిలో అటువంటి శక్తి, సువాసనా ఉన్నాయి - శిరోజాలు సహజంగా, చక్కగా పెరగడానికి, పల్లవానికీ, దానికదే సాటి.

రీటా వాడి మీ కురుల సౌభాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి. మీ శిరోజాలు ఏపుగా, ఒత్తుగా పెరిగి నిగనిగలాడుతూ మెత్తగా ఉంటాయి.

* సరికొత్త ప్యాకింగులో వస్తున్నది

రీటా

పీటో కంపెనీ, బొంబాయి . కలకత్తా . మద్రాసు

(31 వ పేజీ తరువాయి)

ఇచ్చాను ఆమెకి "ఇదుగో అక్కయ్యా! నీ ఉత్తరం" అంటూ.

కొన్ని క్షణాలపాటు నా వంక ప్రశాంతంగా చూసి, బీరువాలోంచి కొన్ని కట్టల ఉత్తరాలుతీసి నా ముందు పెట్టింది ఆమె, "ఆ ఉత్తరాన్ని కూడా వీటిలో చేర్చు తమ్ముడూ!" అంటూ.

మంచు గడ్డతో నెత్తిన మొత్తినట్లయింది!

ఏమిటీ ఈమె!

రకరకాల భావాలు సముద్ర తరంగాలలా నన్ను చుట్టుముట్టుతూ తాకి, మూగ వచ్చత్రాలయ్యాయి.

ఆమె పల్లని హస్తస్పర్శ నుదుటిమీద పడి తిరిగి ఈ లోకంలోకి తెచ్చింది నన్ను.

"చలం బాబుకీ, నాకూ, మధ్య ఈ ఉత్తరాలు ఎందుకని కదూ తమ్ముడూ! నీ మనసు పడేది ఆవేదన. చెబుతాను తమ్ముడూ! తప్పకుండా చెబుతాను. చెప్పి నా మనసులోని బరువు కూడా దింపుకొంటాను కాని ఇప్పుడు కాదు" ఏదో తెలియరాని ఆవేశంతో మాట్లాడిందామె.

"మరెప్పుడు?" ఆత్రంగా ప్రశ్నించాను.

"నీకు చెప్పాలని తోచినప్పుడు" కళ్ళ జాగాలో ఉన్న కాటుక పిట్టలు విచిత్రంగా నవ్వాయి. "ప్రస్తుతానికి ఈమాత్రం తెలుసుకో తమ్ముడూ! చలం బాబు నాకు మేనమామ వరస కాదు. నిజానికి నాకూ, అతనికీ ఎటువంటి చుట్టరికమూ, రక్తసంబంధమూ లేదు." త్వరత్వరగా మాటలు ముగించి ఇంటిలోకి వెళ్ళిపోయిందామె.

ముంచెత్తిన ఆశ్చర్యంనుండి తేరుకొని చుట్టూ చూసేసరికి, అలవాటయిన పాదాలు ఇంటికి చేర్చాయి నన్ను.

ఆ రాత్రి అంతా కలత నిద్రతోనే గడిపాను. 'చలానికీ ఆమెకు ఎటువంటి బాంధవ్యమూ లేకపోతే ఆమె అతని ఇంటిలో ఎందుకుంటుంది!' అన్న ఆలోచన, కలయ్యి, కల్లయ్యి చాలా తేలిక అంచనాలకే గురియై నీచమైన — అనుమానం కలగడానికి దోహదంచేసింది.

'ఛ! ఇంకెప్పుడూ చలాన్నిగాని, ఆమెనిగాని చూసిన పాపాన కూడ పోకూడదు.'

దృఢమైన నిశ్చయానికి వచ్చాను.

పది రోజులతరవాత ఒక రోజు సాయంత్రం ఇంటికెళ్ళే దారిలో, ఒక కుర్రాడు నన్ను ఆపి, ఒక ఉత్తరాన్ని చేతికిచ్చి, పరుగుతీశాడు. ఆశ్చర్యంతో ఉత్తరాన్ని చూసుకొన్నాను. నా పేరే ఉంది దానిమీద.

కుతూహలంతో పక్కనే ఉన్న మైదానం మీదికి వెళ్ళి, లైటు స్తంభాని కానుకొని ఉత్తరం తెరిచాను.

"ఎలా రాయమంటావ్ తమ్ముడూ! ఈ ఉత్తరాన్ని! ఏమని వ్రాయాలి!

ఏదో ఒక దౌర్భాగ్యపు సంవత్సరం అది. మధ్య తరగతి గ్రామం లాంటి డొంకిన పల్లెలో ఆడపిల్లనై తల్లిని మింగి పుట్టాను నేను.

అయినా నా వ్యథాపూరిత బాల్య జీవితాన్ని గురించి వేరే చెప్పటం దేనికి! ఎంత వర్ణించినా అది నీ ఊహా శక్తికి అందనిగానే ఉంటుంది.

ఒకానొక పూర్ణిమా శరత్తులో, నా ఇరవై ఒకటవ ఏట, ఇల్లువిడిచి పరిగెత్తాను నేను.

ఒక కన్నెపిల్ల ఇల్లు విడిచి పోవటానికి కారణా లేముంటాయ్ కనక? సవతితల్లి రాపిడి, తండ్రి ఏరికోరి తెచ్చిన ముసలివరుడు, ఉబికే ఆశల ఉద్రేకాన్ని తీర్చలేని పేదరికం.

వీటిలో ఏ ఒక్కటైనా చాలు.

కాని నా దౌర్భాగ్యస్థితి ఏమని చెప్పమంటావ్! ఇవన్నీ కలిసి చుట్టుముట్టాయి నన్ను.

పరిస్థితుల ఒత్తిడి నామీద ఎంత తీవ్రంగా పని చేసిందంటే, రైల్వే స్టేషన్ వైపు నడిచాను నేను, రాయపూర్ పాసింజర్ వచ్చే సమయమయిందనీ, దాని విశ్రాంతి లేని చక్రాలు నాకు శాశ్వత విశ్రాంతి నివ్వ గలవనే తృప్తితో.

వరిచేల మధ్యనుండి, సన్నని కాలిబాట ద్వారా వడి వడిగా పరిగెడుతున్న నన్ను, ఏదో బలమైన చెయ్యి చేల మధ్యలోకి లాగేసింది.

అంతే!

నా మెదడు ఆలోచించడం, నా కళ్ళు చూడడం, నా చెవులు వినడం మానేశాయి. ఒకటేమిటి సర్వేంద్రియాలు స్తంభించి పోయాయి! అచేతనావస్థ అంటే అదే కాబోలు!

తిరిగి నా ఇంద్రియాలు నా స్వాధీనంలోకి వచ్చేసరికి విజయనగరం ప్రైవేట్ హాస్పిటల్‌లో బెడ్‌మీద ఉన్నాను నేను. ఒళ్ళంతా నొప్పులతో చితకగొట్టి నట్లుగా ఉంది.

నా బెడ్‌కి దూరంగా ఉన్న ఒక నర్సు మరొకరితో మాట్లాడుతూంది.

"హారిబుల్ రేప్ కేస్. చాలా రక్తస్రావం జరిగింది. పుష్టిఅయిన శరీరం కాబట్టి తట్టుకోగలిగింది. ఒకడు కాదు. . ."

ఆ పైన వినబడలేదు నాకు. ఏడ్చేందుకు కూడా వీలులేని శరీర స్థితి.

నేను కళ్ళు తెరవడం చూసి ఆ నర్సు గబగబా నాకేసి వచ్చింది. "మీ మామయ్యగారట, ఎవరో చూడడానికి వచ్చారు. రమ్మనమని చెప్పేదా!" అంటూ నా అంగీకారంతో నిమిత్తంలేకుండానే వార్డు బయటికి వెళ్ళిపోయింది.

"మామయ్యా?" గుండె లొక్కసారిగా కొట్టు కొన్నాయి.

"ఏ మామయ్య?"

ఇంతలో పొడుగ్గా బలంగా ఉన్న మనిషి ఒకడు నా బెడ్ దగ్గిరగా వచ్చాడు. బెడ్ దగ్గిరగా స్టూల్ లాగి కూర్చొన్నాడు.

"నా పేరు వెంకటచలం. రైల్వేలో పనిచేస్తున్నాను. నిన్న రాత్రి రాయపూర్ బండి దిగిన నాకు వరిచేల మధ్య, అచేతనంగా పడిఉన్న మీరు కన్పించారు. అక్కడనుండి అలాగే విజయనగరం పోతున్న ఒక ట్రక్‌ను ఆపి, ఈ హాస్పిటల్‌కి తీసుకొని వచ్చాను. ఈ విషయం బయటికి పొక్కి, కోర్టుకెక్కడం నా కిష్టంలేక హాస్పిటల్ అధికారులతో నేను మీ మేనమామననీ ఇల్లు విడిచిపోయిన మిమ్మల్ని ఆ స్థితిలో చూడగలిగాననీ, ఈ విషయం కోర్టుదాకా వెళితే మీ జీవితం పాడైపోతుందనీ చెప్పి ఒప్పించాను. ఈ నాలుగు గోడలనుండి కోలుకొని బయటపడేవరకూ నన్ను 'మామయ్యా!' అనే పిలవండి. ఆ పైన కూడ, మీకు ఇంటికి వెళ్ళడం ఇష్టంలేకపోయినట్లయితే నా తోటే వచ్చేయండి . . ." రుద్ధమైన కంఠంతో ఎలాగో ఒకలా పూర్తిచేశాడు అతను.

నువ్వు నమ్ము తమ్ముడూ! అదే నాకూ, చలం బాబుకీ జరిగిన తొలి పరిచయం. హాస్పిటల్ ఆవరణ విడిచిన తరవాత ఏ దిక్కూ లేని నేను చలాన్నే అనుసరించి ఇక్కడకు వచ్చాను. ఇది జరిగి ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరాలయింది.

అయితే ఈ మధ్యకాలం అంతా ఒకే ఇంట్లోఉంటూ నిత్యావసరానికి మించి మాట్లాడడంగాని వ్యవహరించడం గాని చేయకుండా ఉండగలిగామంటే అవను దొరికితే అవాకులు, చెవాకులు పేలే లోకంతోపాటు, నువ్వు కూడా నమ్మవని నాకు తెలుసు.

కొన్ని కొన్ని పూర్ణిమా శరత్తులలో అతను ఉద్రేకంతో నా గదిలోకి వచ్చిన రోజులూ ఉన్నాయి.

నిద్రపట్టక పక్కమీద దొర్లుతూ, నా గదిలోకి వస్తున్న అతని అడుగుల చప్పుడు విని, తెలియని ఆవేశానికి ఊహకందని మధురానుభూతికి లోనయి గట్టిగా కళ్ళు మూసుకొనేదాన్ని.

కొద్దిసేపటికి అతను వచ్చి నా మంచంమీద కూర్చొనే వాడు.

'అలాగే నన్ను దగ్గిరగా తీసుకొని శ్వాస నిలిచి పోయేలా గట్టిగా నలిపేస్తే ఎంతబాగుండును!' అనిపించేది!

ద్వేషం

ద్వేషం మానవహృదయం ఉన్మత్తత.

—బైరన్

విజ్ఞానం

ప్రేమ ప్రఫుల్ల హృదయమే నిజమయిన విజ్ఞానం.

—డికెన్స్

కాని ఎలా రాయమంటావ్ తమ్ముడూ!

నా చెంపలని చల్లగా తాకే అతని పెదాల తడి, మెడమీద మెల్లిగా తగిలి, కితకితలుపెట్టే నిశ్వాసాల వేడితప్ప మరేవీ అనుభవంలోకి వచ్చేవికావు.

అంతే! ఈ మూడు సంవత్సరాలకాలంలో ఇంతకన్నా ఎక్కువ జరగలేదు మా ఇద్దరి మధ్య.

అతని హృదయం నామీద ప్రేమతో నిండినా, నేను నా సర్వస్వంతో అతనిని ఆరాధించినా, మా ఇద్దరి మధ్య ఏర్పడిన మిథ్యాబాంధవ్యం ద్వారా వివాహమాడే అర్హత సమాజంద్వారా ఉన్నా —

ఎందుకో! ఆ పనిమాత్రం జరగలేదు ఇంతవరకూ.

ఆడదాన్నీ అబలనీ అయి నన్ను పెళ్ళిచేసుకోమని ఎలా అడగమంటావ్ తమ్ముడూ!

అయినా పౌరుషంగల మగవాడయి, మలిన నయిన నన్ను అతనుమాత్రం ఎలా స్వీకరించగలడు?

ఇదంతా ఎందుకో నీకు చెప్పాలనిపించిందితమ్ముడూ! నువ్వు నన్ను అర్థం చేసుకోగలవనీ, నాకోసం జాలితో రెండు కన్నీటిబొట్లు కార్చగలవనీ నమ్మకంతో ఈ ఉత్తరాన్ని ముగిస్తున్నాను.

నా మనస్సులోని ఆలోచనల కల్లోలాన్ని చలం బాబుకి తెలియజెప్పవని మాటమాత్రం నువ్వు ఇయ్యాలి తమ్ముడూ!

ఇట్లు నీ ప్రియమైన అక్క,

పార్వతి."

ఉత్తరం చదవటం పూర్తిచేసి, ఆకాశం వంక ఒక్కసారి ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియని దేవుడికోసం చూశాను. కన్నీరు నిండిన కళ్ళలో దీపస్తంభం వెలుగు సూటిగా దిగి అంతా అయోమయం చేసేసింది.

* * *

"నువ్వు బదిలీమీద టాటానగర్ వెళ్ళి ఆరు, ఏడు నెలలయిందనుకొంటాను."

అవునన్నట్లుగా తల ఆడించాను నేను.

"నీకు తెలిసే ఉంటుంది. ఈ మధ్యనే పార్వతి పోయింది."

"అవును. పనిమీద టాటా వచ్చిన నారాయణరావు చెప్పాడు. అలాంటి చావు సాధారణంగా ఎవరికీ రాదనీ, చనిపోయే ఆఖరి క్షణంవరకూ ఆమె పుస్తకాలమధ్యనే గడిపిందనీ."

"పార్వతి నీకో ఉత్తరం వ్రాసిందట కదూ!"

మౌనంగా తల ఆడించి, మనీపర్సులో భద్రంగా దాచిన ఉత్తరాన్ని చలంచేతికిచ్చాను.

"నాకు చదవటంరాదు. నువ్వే చదివి వినిపించు." చిత్రంగా నవ్వుతూ అన్నాడు చలం.

ఉత్తరం చదివి పూర్తిచేసేసరికి, చంటిపిల్లాడిలా బావురుమని ఏడ్చేశాడు చలం.

నాకేం చెయ్యడానికి పాలుపోలేదు. నిజానికి ఎవరు మాత్రం ఆ పరిస్థితిలో ఏం చెయ్యగలరు!

"ఆమె నన్ను ప్రేమించిందన్న విషయం చూచాయగా నైనా నాకు తెలిసిందికాదు. తెలిసి ఉంటే ఇంత అనర్థం జరిగేది కాదేమో!"

"ఒక స్త్రీగా ఆమె ఆ విషయం ఎలా చెప్పగలదు?" ఆ విషయంలో తప్పు మీదే అన్నట్లుగా మాట్లాడాను.

"నిజమే! కాని అలా అడిగే ధైర్యం నాలో లేక పోయింది."

'ఏం! ఎందుకని?' అన్నట్లుగా చలంవంక చూశాను.

"నువ్వు నా స్థితిలో ఉంటే తెలుస్తుంది దానికి కారణం. పార్వతి నీకు అన్ని విషయాలూ చెప్పనే చెప్పింది. కాని ఈ విషయం ఆమెకి కూడా తెలియదు."

"ఏమిటది?" కుతూహలంగా అడిగాను.

వెంకటచలం చాలసేపటివరకూ నా వంక శూన్యంగా చూస్తూ ఉండిపోయాడు. తరవాత ఏమనుకున్నాడో ఏమో, కుర్చీలోంచి లేచి, కిటికీ ఊచలగుండా ఆకాశాన్ని వరించిన మేఘాల సంరంభంచూస్తూ అన్నాడు —

"ఆ రాత్రి పార్వతిని దారుణంగా దోచుకొన్న నలుగురిలో నేనొకణ్ణి."

ఇంకా ఏమన్నాడో ఏమో! ఒక్కటీ నాకు వినిపించ లేదు.

నిజానికి వినిపించుకొనే స్థితిలోకూడా లేను.

'భగవంతుడనే సృష్టికిరణం నుండి విరిసిన హరివిల్లు లాంటి ఈ ప్రపంచంలో వెంకటచలం వంటి విచిత్రవ్యక్తులు ఇంకా ఎందరున్నారో!'

ఆ ఆలోచన నన్ను స్తబ్ధుణ్ణి చేసివేసింది. ★